

STATSADVOKATEN

Simon Wiesenthal Center
Snider Social Action Institute
International Headquarters
1399 South Roxbury Drive
CA 90035
USA

DATO 04.11.2008

JOURNAL NR.

SA1-2007-6270-0247

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

SAGSBEHANDLER: BBJ

STATSADVOKATEN FOR KØ-
BENHAVN OG BORNHOLM

JENS KOFODS GADE 1, 3, TH.
1268 KØBENHAVN K

TELEFON 33 30 73 00

FAX 33 30 73 49

Afgørelse om at indstille efterforskningen af Søren Kams eventuelle deltagelse i røveriet af de jødiske kirkebøger den 31. august 1943

Jeg har i dag i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, besluttet at indstille efterforskningen af den tyske statsborger Søren Kams eventuelle deltagelse i røveriet af Det Mosaiske Trossamfunds ministerialprotokoller (kirkebøger) den 31. august 1943.

Begrundelsen for afgørelsen er, at den hidtidige efterforskning i sagen ikke har skabt en sådan rimelig formodning om, at Søren Kam har medvirket til røveriet eller i øvrigt begået strafbart forhold i forbindelse hermed, at der er grundlag for at fortsætte efterforskningen eller i øvrigt strafforfølgningen i sagen.

Det følgende indeholder en gennemgang af sagen og en nærmere begrundelse for min afgørelse.

Sagens faktiske omstændigheder

Ved brev af 7. februar 2007 fremsendte Simon Wiesenthal Center materiale om Søren Kam til Justitsministeriet.

I brevet er det anført, at Kam var én af gerningsmændene til det nævnte røveri og som sådan medvirkende til deportationen af 472 danske jøder til nazistiske koncentrationslejre, hvor mere end 50 af dem blev dræbt eller døde under umenneskelige forhold.

Som bevis for Søren Kams rolle i sagen har centeret dels henvist til en politi-rapport fra 1. november 1946, hvori den eneste person, som efterfølgende er dømt for røveriet, angiver Kam som én af gerningsmændene, dels til bogen "*Hvem var hvem 1940-1945*", der også inddrager Kam i sagen.

Ved brev af 12. februar 2007 til Justitsministeriet tilkendegav Det Mosaiske Trossamfund i Danmark sin støtte til centerets henvendelse.

Den 20. februar 2007 sendte Justitsministeriet henvendelserne videre til Københavns Politi, som efterfølgende har efterforsket sagen og fremsendt den hertil med henblik på afgørelse.

STATSADVOKATEN

SIDE 4

Som led i efterforskningen har politiet både gennemgået det ganske omfattende materiale fra den oprindelige straffesag vedrørende røveriet og foretaget en række nye undersøgelser.

I den afhøringsrapport, som centeret henviser til, har den domfældte - som sigtet - bl.a. forklaret, at han dagen før røveriet mødte Søren Kam, der spurgte ham om, "*hvor jøderne opbevarede deres kirkebøger*". De kom ikke nærmere ind på, hvorfor Kam ville have denne oplysning, men efter røveriet kunne domfældte "*på den videre udvikling*" forstå, at gerningsmændene var Søren Kam og to andre, navngivne danskere.

Domfældte er ikke kommet med oplysninger, herunder om vidner, som kunne bekræfte mødet med Kam, og det fremgår heller ikke af rapporten, hvad domfældte støttede sin påstand om Kam som én af gerningsmændene på.

Domfældte blev flere gange politiafhørt om røveriet, både før og efter den 1. november 1946.

Under en afhøring den 11. april 1946 startede han således med at forklare, at det ikke var Søren Kam, men en anden navngiven person, der spurgte om kirkebøgerne. Det ændrede han dog senere under samme afhøring til, at han ikke turde sige, om spørgsmålet blev stillet af Kam eller den anden person.

Den 23. maj 1947, dvs. efter hans inddragelse af Søren Kam i sagen, anførte domfældte, at han ikke "*bestemt*" kunne sige, om Kam og de to andre personer, han tidligere havde angivet som gerningsmænd, deltog i røveriet.

Under sagens domsforhandling, hvor domfældte var tiltalt for at have begået røveriet "*i forening med tyske politifolk*" (men ikke Søren Kam), inddrog han heller ikke Kam som én af gerningsmændene.

Han blev i 1948 fundet skyldig i røveriet og - bl.a. herfor - straffet med fængsel på livstid. Han døde i 1986.

Ud over afhøringerne af den domfældte blev der på daværende tidspunkt foretaget en række andre undersøgelser i sagen.

Bl.a. afhørte politiet de to medarbejdere fra trossamfundet, røveriet blev begået over for.

Begge medarbejdere identificerede den domfældte som en af røverne, men var stort set ikke i stand til nærmere at beskrive de to andre gerningsmænd. Ingen af dem fik dengang forevist et fotografi af Søren Kam. Kun den ene af medarbejderne er fortsat i live.

STATSADVOKATEN

SIDE 4

Endvidere afhørte politiet den tidligere tyske befuldmægtigede i Danmark - Werner Best, der ifølge sin kalender afholdt en del møder med bl.a. Søren Kam omkring røveritidspunktet. Hverken kalenderen eller afhøringen af Best indeholder imidlertid oplysninger, der på nogen måde indikerer, at Kam var involveret i røveriet.

I øvrigt pegede den daværende efterforskning på to tyske politifolk som de andre aktive deltagere i selve røveriet. Den ene af disse døde i 1945, mens den anden ved krigens afslutning undslap fra Danmark uden at være blevet afhørt.

I forbindelse med den aktuelle efterforskning er der bl.a. foretaget en kriminalteknisk undersøgelse af håndskriften på en liste, der formentlig er udarbejdet på grundlag af de stjålne protokoller, og Søren Kams håndskrift. Ved undersøgelsen blev der ikke fundet overensstemmende karakteristika mellem skriften på listerne og Kams håndskrift.

Endvidere har politiet haft kontakt til forfatteren af den omtalte artikel i bogen "*Hvem var hvem 1940-1945*", hvori det er anført, at Kam var involveret i røveriet. Forfatteren har oplyst, at kilden er afhøringsrapporten fra 1. november 1946.

De stjålne protokoller er aldrig dukket op og er formentlig brændt i forbindelse med bombardementet af Shell-huset i 1944.

Der foreligger ikke andre oplysninger, herunder vidneforklaringer eller tekniske spor, der - i sig selv eller sammenholdt med andre af sagens oplysninger - indikerer, at Søren Kam på nogen måde var involveret i røveriet.

Begrundelsen for min afgørelse

Som beskrevet er den eneste omstændighed, der peger på Søren Kam som en af gerningsmændene, den nu afdøde domfældtes snart 62 år gamle rapportforklaring, som han efterfølgende hverken har gentaget over for politiet eller i retten.

Forklaringen – der som anført er afgivet af den pågældende, medens han var sigtet i sagen og nægtede sig skyldig - støttes ikke af andre oplysninger i sagen, og den udgør efter min opfattelse ikke i sig selv et fornødent grundlag for at fortsætte efterforskningen på nuværende tidspunkt, hvor yderligere efterforskningsmuligheder i sagens natur er meget begrænsede.

STATSADVOKATEN

SIDE 4

Jeg finder således ikke anledning til at genafhøre det eneste, nulevende vidne til selve røveriet, der - som nævnt - selv få år efter forbrydelsen nærmest ikke var i stand til overhovedet at beskrive medgerningsmændene, eller til at anmode hende om at medvirke til en fotokonfrontation. For så vidt angår den sidstnævnte mulighed bemærker jeg, at fotografi(er) af Kam fra dengang utallige gange har været vist i medierne, hvorfor vidnets eventuelle udtagelse af Kams fotografi - selvsagt - ikke vil have nogen videre bevisværdi.

Klagevejledning

Om muligheden for at klage over afgørelsen henvises til klagevejledningen.

En eventuel klage kan sendes hertil eller til Rigsadvokaten, Frederiksholms Kanal 16, 1220 København K.

Fristen for indsendelse af klage er 4 uger efter, at centeret har fået meddelelse om afgørelsen.

En oversættelse til engelsk af dette brev vedlægges.

Lise-Lotte Nilas